

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Přerušení výkonu trestu odnětí svobody ze zdravotních důvodů

Právní úprava umožňuje za splnění zákonem stanovených podmínek přerušit výkon trestu odnětí svobody (dále jen „VTOS“) z důvodu nepříznivého zdravotního stavu odsouzeného. Tento institut představuje výjimku z kontinuálního výkonu trestu a je upraven jak v zákoně č. [141/1961](#) Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“), tak i v zákoně č. [169/1999](#) Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále „ZoVTOS“). Za jakých okolností však soud či jiné orgány VTOS skutečně přeruší a kdy naopak zdravotní potíže odsouzeného k přerušení VTOS nepostačují?

Příslušná zákonná úprava je obsažena v ustanovení § 325 trestního řádu a dále v ustanovení § 56 ZoVTOS. Podle ustanovení § 325 odst. trestního řádu platí: „Je-li odsouzený, na němž se vykonává trest odnětí svobody, stížen těžkou nemocí, může samosoudce výkon trestu na potřebnou dobu přerušit.“ Za těžkou nemoc je třeba zpravidla považovat onemocnění, u něhož hrozí odsouzenému smrt, případně též nemoc, jejíž léčení nelze odložit na dobu po skončení VTOS.[\[1\]](#)

Základní podmínkou pro přerušení výkonu trestu z důvodu vážné nemoci je skutečnost, že se jedná o nemoc, která je vyléčitelná. V případě, že by se jednalo o nemoc nevyléčitelnou, bylo by namíste upustit od zbytku VTOS.[\[2\]](#)

K procesu přerušení je třeba dále uvést, že zdravotní stav vězněné osoby musí být podložen nejen zprávami ze strany lékařů vězeňské služby, ale také například znaleckým posudkem ohledně zdravotního stavu konkrétní vězněné osoby. Rozhodnutí o přerušení výkonu trestu soudem je fakultativní a není na něho právní nárok. To vše zejména v případě, je-li možno péči o vězněnou osobu zajistit ve zdravotnickém zařízení, které provozuje Vězeňská služba České republiky.

Podle ustanovení § 325 odst. 2 ZoVTOS platí: „Samosoudce přeruší výkon trestu odnětí svobody na těhotné ženě po dokončení 12. týdne těhotenství a matce pečující o dítě do jednoho roku věku, která byla odsouzena za jiný trestný čin než za zvlášť závažný zločin, a to na dobu jednoho roku po porodu.“

Specifické podmínky pro přerušení výkonu trestu panují u těhotných odsouzených. V případě, že nebyla žena odsouzena za zvlášť závažný zločin, tedy úmyslný trestný čin, u něhož horní hranice trestní sazby dosahuje nejméně deseti (10) let přeruší samosoudce výkon trestu, pokud taková žena (i) ukončila 12. týden těhotenství nebo (ii) pečuje o dítě do jednoho roku věku, a to na dobu jednoho roku po porodu dítěte. Uvedené ustanovení zde nepřipouští uvážení soudu (viz slovní spojení „**Samosoudce přeruší....**“).

Specifické podmínky pro přerušení VTOS panují u těhotných žen odsouzených za zvlášť závažný zločin, tedy takový trestný čin, u něhož horní hranice trestní sazby dosahuje nejméně deseti (10) let (viz shora), podle ustanovení § 325 odst. 3 trestního řádu.

Podle ustanovení § 325 odst. 3 trestního řádu platí: „Výkon trestu odnětí svobody na těhotné ženě a matce pečující o dítě do jednoho roku věku, která byla odsouzena za zvlášť závažný zločin, může samosoudce přerušit na dobu jednoho roku po porodu; zároveň může vyslovit nad odsouzenou

dohled, uložit, aby se ve stanovené části doby, na kterou byl výkon trestu odnětí svobody přerušeno, zdržovala ve stanovené době v určeném obydlí nebo jeho části, uložit přiměřená omezení a přiměřené povinnosti směřující k tomu, aby vedla řádný život.....

Výše uvedená změna ustanovení § 325 odst. 3 trestního řádu byla provedena zákonem č. [165/2020](#) Sb. Důvodová zpráva k této změně uvádí, že důvodem změny je zamezení „účelovému“ odkládání VTOS z důvodu porodu či péče o dítě do jednoho roku věku u žen, které páchaly tu nejzávažnější trestnou činnost a jsou tak osobami, před nimiž je společnost třeba obzvláště chránit. V těchto případech pak bude na rozhodnutí předsedy senátu, zda odklad VTOS povolí či nikoliv.

Předseda senátu zde musí vážit nejlepší zájem dítěte na straně jedné a potřebu ochrany společnosti na straně druhé, zároveň bylo uvedenou novelou u této skupiny odsouzených (v případě přerušování VTOS) umožněno uložit dohled probačního úředníka, přiměřená omezení nebo přiměřené povinnosti.[\[3\]](#)

Účel povinnosti, případně možnosti přerušit VTOS, je motivován nejlepším zájmem dítěte být v kontaktu s matkou, zejména pak na počátku života dítěte. Na straně druhé je však třeba brát v potaz potřebu ochrany společnosti před osobami, které se dopustily porušení zájmů, které jsou právními (trestními předpisy) chráněny nejsilněji.

Podle ustanovení § 67 odst. 2 ZoVTOS pak platí, že v případech hodných zvláštního zřetele a umožňují-li to podmínky věznice a osobnostní předpoklady odsouzené ženy, může jí být na její žádost povoleno mít dítě u sebe a starat se o ně zpravidla do tří let věku dítěte. Právní úprava tak pamatuje i na nutnost zajistit kontakt dítěte s matkou, byť na povolení žádosti mít dítě u sebe není právní nárok. Cílem této možnosti pro odsouzené ženy je zabránit emocionálnímu odloučení matky a dítěte.

Přerušování VTOS podle ustanovení § 325 trestního řádu je pak třeba odlišit od přerušování VTOS podle ustanovení § 56 odst. 3 ZoVTOS.

Podle ustanovení § 56 odst. 3 ZoVTOS platí: *„Je-li třeba odsouzenému neodkladně poskytnout zdravotní službu, kterou nelze zajistit ve věznici nebo ve specializovaném zdravotnickém zařízení Vězeňské služby, může ředitel věznice na nezbytně nutnou dobu výkon trestu odsouzenému přerušit. Pokud si odsouzený újmu na zdraví nezpůsobil úmyslně, doba přerušování výkonu trestu nepřesahující 30 dnů v kalendářním roce se započítává do doby výkonu trestu.“*

Základní rozdíl je, že o přerušování VTOS podle tohoto ustanovení rozhoduje ředitel věznice, pokud není odsouzenému možno poskytnout zdravotní péči prostřednictvím věznice a současně nejde o zranění (omezení), které si odsouzená osoba sama způsobil. Z uvedeného ustanovení je zřejmé, že zdravotní péči poskytovanou ve věznicích nemůže bez dalšího vězněná osoba odmítnout jen za tím účelem, aby jí byla zajištěna péče ve zdravotnickém zařízení mimo věznici.

V této souvislosti rozhodně stojí za zmínku rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. prosince 2014, sp. zn. 30 Cdo 170/2014 podle něhož: **„Osoba ve výkonu trestu odnětí svobody může přijmout (samozřejmě i odmítnout) pouze takovou zdravotní péči, kterou indikovali lékaři Vězeňské služby České republiky, či na základě uzavřené dohody lékaři jiných zdravotnických zařízení (event. přivolaný lékař lékařské služby první pomoci nebo zdravotnické záchranné služby), a kterou lze poskytnout ve zdravotnických zařízeních Vězeňské služby České republiky, příp. za podmínek § 5 odst. 2 zákona č. [169/1999](#) Sb. ve zdravotnickém zařízení mimo objekty spravované Vězeňskou službou České republiky. Jinou zdravotní péči lze poskytnout pouze po rozhodnutí o přerušování výkonu trestu (§ 56 odst. 3 zákona č. [169/1999](#) Sb. nebo § 325 odst. 1 tr. ř.). Za újmu vzniklou osobě ve výkonu trestu odnětí svobody při poskytování zdravotní péče ze strany lékařů Vězeňské služby České republiky či v jejich**

zdravotnických zařízeních odpovídá stát podle obecných ustanovení o náhradě škody.“

Ze všech shora uvedených skutečností je nepochybné, že opustit věznici na základě nepříznivého zdravotního stavu není tak snadné, jak by se mohlo na první pohled zdát.

Odsouzeným, kterým byl nařízen nástup do VTOS, rozhodně nelze doporučit, aby se vyhýbali nástupu do VTOS a nechali se např. „účelově“ hospitalizovat ve zdravotnickém zařízení. Takovým jednáním by se odsouzený mohl dopustit přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle ustanovení § 337 zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Případné zdravotní komplikace doporučujeme řešit při nástupu do VTOS.

JUDr. Bc. Pavel Martiník, Ph.D.

Mgr. Martin Prachař

[Martiník advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Uruguayská 380/17
120 00 Praha 2 - Vinohrady

Tel.: +420 773 706 807

E-mail: pavel@martinik.legal

---

[1] Šámal, P. a kol.: Trestní řád. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s.

[2] tamtéž

[3] Důvodová zpráva k zákonu č. [165/2020](#) Sb., změna trestního řádu a některých dalších zákonů; tisk č. 657/0

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se](#)

nařizuje výkon trestu odnětí svobody

- Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice
- Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?
- Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení